

GESCHIEDENIS IS DE LERAAR VAN HET LEVEN

In *Historisch Nieuwsblad* staat een vaste rubriek. In 'De Stelling' reageert een vast panel bestaande uit Anton van Hooff, Ruth Oldenziel en James Kennedy op een actuele gebeurtenis. In het oktobernummer van het bij tijd en wijle vermakelijke, maar altijd leesbare tijdschrift, reageert het genoemde trio op een stelling die mij uit het hart is gegrepen: 'Historici moeten zich nadrukkelijker profileren in actuele debatten.' De hoogleraren Ruth Oldenziel en James Kennedy kunnen zich in de stelling vinden. Ze constateren echter dat de markt voor duiding door historici sterk veranderd is.

Het publieke platform is net als de samenleving hopeloos versnipperd. De tijd dat bij elke rimpeeling in de actualiteit een deskundige voor de tv en de krant ingevlogen werd om het nieuws of de ontwikkeling te duiden is voorbij. De houdbaarheidsdatum van Maarten van Rossem lijkt bereikt. De voormalige hoofddocent klassieke talen Anton van Hooff lijkt er niet om te treuren dat er minder behoefte is aan 'grote historische verhalen' in de actualiteitsdebatten. Hij houdt het bij zijn eigen stelling: 'Van geschiedenis leer je niets, maar je wordt er wel wijzer van.'

Daarover zou ik weleens met hem door willen praten, want wijsheid is een schaars goed aan het worden. Ik heb in het onderwijs geen behoefte aan een 'De Wereld Draait Door' op leerlingenniveau. We worden overspoeld door lawaaimakers met meningen. Waar zijn de feiten? Als het goed is, begint het geschiedenisonderwijs met informatie die omgezet wordt in kennis en hopelijk eindigt in wijsheid.

Historici zijn allemaal voorgekomen uit de toga van Fruin (Jan Romein). 'Als je het historisme niet begrijpt, kun je beter fietsenmaker worden', sprak ooit de Groningse geschiedfilosoof Frank Ankersmit. En gelijk heeft hij. Pas nadat we ons de onpartijdigheidsleer van Fruin eigen gemaakt hebben, kunnen we partij kiezen. Afgelopen

juni stond in *Trouw* een oproep van een aantal Joodse prominenten en het CIDI aan de kerken om in 2017 ('het Lutherjaar') excuses te maken voor Luthers Jodenhaat. Onmiddellijk veert u op en denkt aan de lange rij van excuusvragers: de protestanten aan de koning van Spanje voor het doden van duizenden 'ketteren' en de nabestaanden van de slachtoffers van de massamoordenaar Napoleon. De Aboriginals hebben ook nog wel wat met de koningin van Engeland te vereffenen en de moslims hebben nog iets te verrekenen vanwege de kruistochten. Als geboren Brabander voel ik mij verongelijkt door de economische onderdrukking door Holland in de zeventiende en achttiende eeuw. En wanneer zullen onze vrouwen op de stoep staan met de vraag om herstelbetalingen wegens aangedaan leed in het verleden?

'We worden overspoeld door lawaaimakers met meningen. Waar blijven de feiten?'

Geschiedenisleraren hebben elke dag een prachtig forum om de actualiteit te duiden. De actualiteit is echter geen voortgezet verleden. Want 'het verleden is een vreemd land: ze doen daar de dingen anders' (L.P. Hartley). Anton van Hooff haalt de klassiek-Atheense historicus Thucydides aan: 'Mijn werk is een geschenk voor altijd.' Hij bedoelde daarmee dat wie zijn werk las, beseffen zal dat het menselijk gedrag hetzelfde blijft. Ik houd het daarom bij Cicero: 'De geschiedenis is de leraar van het leven.' Ik zou deze wijsheid aan de voorzitter van de Commissie Onderwijs 2032, Paul Schnabel, willen aanbevelen. Zeker weten dat dit in 2032 nog actueel is. ■

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.

